

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cursus Theologicus

Gormaz, Juan Bautista

Augustae Vindelicorum, 1707

Sect. 1. Utrum pura creatura possit condignè satisfacere pro peccato
lethali?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81978](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81978)

geli hypostaticè uniti Deo, quàm actus hominis, neque est quæstio de satisfactione ex toto rigore justitiæ, de qua postea; neque de remissione liberali Dei; quippe, qui vel per extrinsecam condonationem, vel per liberalem gratiæ infusionem, vel aliis modis quàm plurimis independenter ab Incarnatione poterat peccatum remittere, ut cum Augustino aliisque Patribus diximus, à num. 98. quæstio igitur est an purus homo, sive purus Angelus non quidem purus, quia destitutus donis supernis, sed quia pura creatura, & independenter ab unione hypostatica cum Deo, si instrueretur abundanti gratia habituali, posset condignè satisfacere pro peccato lethali, vel an ad hanc condignam satisfactionem fuerit necessaria Incarnatio?

SECTIO I.

Utrum pura creatura possit condignè satisfacere pro peccato lethali?

267. **S**uppono 1. satisfactionem condignam in eo distingui à congrua, quod congrua non est æqualis cum offensa, licet ea posita deceat summè bonum, & liberalem Deum injuriam, & offensam condonare; condigna verò est æqualis offensæ, id est tanta in ratione satisfactio- nis, quanta sit offensa in ratione offensæ; offensa autem alteri illata potest accipi dupliciter 1. quidem latè pro quocunque damno alteri illato, sive in bonis realibus, ut fortunæ, quando nempe pecunia accipitur invito Domino, sive in bonis personalibus, ut famæ, quando scit, detrahitur alteri de bono nomine, & fama. 2. strictè pro injuria in bonis honoris, ut quando aliquis inhonoratur, & contemnitur; in eo quippe differt diffamatio ab inhonoratione, quod fama est bona opinio unius apud alios comparata, ut virtutis, sapientiæ, egregiorumque facinorum; unde diffamatio stat in detractione, & læsione hujus bonæ opinionis. Honor verò est exhibitio reverentiæ, vel protestatio, & testimonium præminentis, & excellentiæ alterius; unde inhonoratio stat in ratione, qua quis irreverenter se gerit erga aliquem, & ei detrahit lædendo ejus dignitatem, & auferendo testimonium opinionis interius conceptæ de ipsius dignitate, & excellentia, quæ dignitas moraliter saltem residet in ipso inhonorato.

268. **S**uppono 2. mortale peccatum continere inhonorationem Dei; primò, quia Deus sperus dicitur à creatura propter peccatum lethale, ut Isaïæ 1. Filios enutrivit, & exaltavit; illi autem spreverunt me, & ad Hebræos 10. Deus dicitur conculcari in peccatoribus; quanto putatis deteriora mereri supplicia, qui Filium Dei conculcaverit? Secundò per quodcunque peccatum mortale vilipenditur, & irreverenter tractatur excellentia, & dignitas Dei præsentis, quod certè continet rigorosam in-

honorationem; etenim ille, qui peccatum lethale comittit Deo præsentem anteponit voluntati divinæ voluntatem creatam, sequè avertit à Deo, ejusque amicitia, ut se convertat ad creaturas; unde hæc omnia saltem virtualiter, & interpretativè vult; sicut qui comedit die veneris carnes, quas advertit sibi prohibitas, vult interpretativè transgressionem præcepti; unde qui ita se avertit à Deo, vilipendit & irreverenter tractat dignitatem, & excellentiam Dei præsentis.

Quod etiam explicatur facillè paritate desumpta ab humanis; si enim Rex, aut Imperator aliquis præciperet actionem aliquam vasallo suo, eique suam amicitiam, magnaque præmia, si eam exequeretur; sin autem magna supplicia cum ipsius inimicitia, procul dubio vasallus si inconspèctu Regis audacter præceptum frangeret, apud omnes prudentes censeretur maximam irrogasse legi inhortationem; sic etiam Deus supremus omnium Rex, & Imperator imponens creaturis suis præcepta gravia, si ea impleant, offert illis magna præmia, inter quæ creaturam, gloriam, & seipsum ab eis possidendum, sin autem convincatur magna supplicia cum ipsius inimicitia, & indignatione; unde qui in conspectu Dei, qui ubique est, audet frangere præceptum, fanè apud omnes prudentes censetur Deum inhonorare.

Suppono 3. Magnum quoque esse discrimen inter offensam latè sumptam pro jactura in bonis, sive realibus, sive fortunæ, & inter offensam strictè sumptam pro inhonoratione; nam offensa latè sumpta non crescit ex dignitate personæ offensæ, & in dignitate offendentis; non enim est major offensa contra justitiam furari 100. à Rege, quàm à plebejo; ideoque ad justam compensationem tam sufficit restituere 100. Regi, quàm plebejo, idem ello de pura læsione in bonis famæ; nam cæcæ paribus tanta est injuria infamare plebejum de symoniacæ vindicatione beneficii, ante duas Personas, quàm Regem; ideoque non debet uni major satisfactio, quàm alteri: quamquam enim offensa aliquando componatur ex lata, & stricta, ut rapina, in qua ob violentiam illatam præsentem Domino miscetur inhonoratio, & contemptus, at ista non est pura offensa lata, de qua loquimur.

Offensa verò stricta continet inhonorationem, & contemptum: ideoque crescit proportionate ex dignitate Personæ offensæ, & ex vilitate offendentis; ita, ut quo dignior est Persona offensa, & vilior offendens, eo gravior sit injuria, & offensa; ratio hujus discriminis est, quia offensa in bonis realibus solum attingit immediatè bona realia, quæ tollit; & offensa in bonis famæ solum attingit immediatè opinionem hominum, quam enervat, quæ cum non subjeceretur moraliter in Persona offensa, exinde talis injuria non attingit directè Personam dignam, ac proinde non

non crescit ex parte dignitatis talis personæ: at verò cum honor feratur ad ipsam personam dignam ratione dignitatis, quæ in ea persona re- fidet, offensa inhonorationis immediatè attingit personam dignam, quæ inhonoratur ab offendentē, idèoque crescit ex parte illius dignitatis offensæ; idcirco Theologi distinguunt in actibus inhonorationis rationem malitiæ, & rationem offensæ. Malitia vocatur actio prava identificata cum actu humano finito, & limitato, quæ non crescit ratione personæ, contra quam fit; offensa verò geometricè crescit ex proportione dignitatis personæ offensæ, & vililitatis personæ offendentis; unde quicumque actus pravi continet rationem malitiæ, licet non contineat contra homines ratione offensæ.

172. Quidquid tamen sit de ratione à priori inter malitiam, & offensam, certum omnino est, & ipso lumine naturæ norum, offensam aliquo modo crescere ex dignitate personæ offensæ, & indignitate offendentis. Quis enim dubitat, majorem esse offensam, si plebejus alapa percutiat Regem, quam si Rex percutiat plebejum, vel alium Regem? Idcirco Aristoteles lib. 5. Ethicor. cap. 5. dixit: *si is, qui Magistratum querit, alium percutit, non est reperciendus: at si quis Magistratum percusserit, non solum reperciendus est, sed etiam supplicio afficiendus;* & consonat Div. Thomas 3. part. quæst. 1. art. 2. ad 2. ubi ait: *peccatum contra Deum commissum quandam infinitatem habet ex infinitate divine majestatis; tanto enim offensa est gravior, quanto major est ille, in quem delinquitur;* unde obsequium è contra decrevit ex magnitudine Personæ, cui offertur, & ex vilitate offerentis, aut se humiliantis obsequendo, quia obsequium personæ vilis respectu supremæ parum est, licet obsequium personæ supremæ respectu vilis magnum sit; unde minus est, si genu flexo Regem salutes, quam quod Rex genu flexo salutes subditum, vel alium Regem.

173. Suppono 4. Res ordinis eminentioris quantumvis finitas, ita superate alias lineæ inferioris, ut quantum ad hoc nulla earum multiplicatione possint adhuc moraliter æquari; sic in moralibus infinita peccata venialia non efficerent unum mortale, nec infinita opera purè naturalia mererentur de condigno, quod meretur unus solus actus supernus: atque in physicis infiniti lapides non æquabunt unius Angeli perfectionem, & dignitatem. Ratio est, quia multiplicitas non auget dignitatem, sed numerum intra eandem lineam dignitatis; cumque supremum infimi non possit accedere ad infimum supremi, sicut supremum equorum non potest accedere ad infimum hominum, ea de causa res ordinis inferioris quantumcumque multiplicata non possunt æquare in æstimatione morali rem ullam ordinis superioris.

174. Quamobrem, quando ab hominibus instituntur aliquæ æquales commutationes, nequaquam attenditur ad æqualitatem dignitatis reum, quæ commutantur, ut lineæ inadæqua-

biles adæquentur, quod est impossibile, sed attenditur ad commodum, quod afferri potest hominibus ratione ipsarum, vel ad incommodum, & difficultatem, quæ requiritur ad acquirendam hanc rem, vel illam, quod ad eandem lineam pertinet. Sic quando venditur servus pro pecuniis, videlicet pro 100. scutis, nequaquam intendunt homines decernere, quòd illa 100. scuta habeant eandem dignitatem, quam habet homo, sed tantum centent, quòd possint afferre homini tantum commodum, quantum posset afferre servitiu unius hominis. Pariter quando decernitur, triginta Julios argenteos æquivalere duplioni aureo, nequaquam intenditur, quòd perfectio argenti sit æqualis perfectioni aurei, sed quòd non minus laboris, aut quid simile requiratur in fodinis ad obrinendù triginta Julios, quam ad obrinendum unum duploneum, & sic de aliis, quæ in commercio humano decerni solent; atque in eodem sensu sæpe apud homines ad componendas ex pacto eorum actiones attenditur ad pretium, & commodum, quod alteri intendit; non verò obsequium, quod non intendit. His positis

Prima sententia docet, non esse necessariam Incarnationem ad condignam satisfactionem pro peccato lethali. Ita Scotus, Paludanus, Richardus, & alii; nec multum differt ab hac opinione Castillo, qui Tom. 1. disp. 2. quæst. 2. docet, puram creaturam posse condignè satisfacere pro peccato lethali alieno, quamvis non possit satisfacere pro proprio. Secunda sententia docet, Incarnationem esse simpliciter necessariam ad condignè satisfaciendù pro peccato lethali, quatenus Incarnatio significat Unionem hypostaticam creaturæ rationalis cum Deo, & quatenus creatura nequit satisfacere de condigno pro peccato lethali. Ita Div. Thomas 3. part. quæst. 1. art. 2. Bonaventura, & ferè omnes Thomistæ, & nostri cum Eximio Doctore disp. 4. sect. 8. & Vasquez disp. 2. c. 2.

176. Affero cum secunda sententia: nulla pura creatura potest condignè DEO satisfacere pro offensa lethali, proindeque ad hanc condignam satisfactionem necessarium est, quòd Deus hypostaticè unitus creaturæ rationali satisficiat. Probat 1. Sancti Patres constanter docent, non posse puram creaturam condignè satisfacere pro peccato lethali, atque ad istam satisfactionem necessariam fuisse Incarnationem in sensu explicato num. 266. ergo &c. Probat 2. ant. ex S. Leone Papa Serm. 1. de Nativitat. *nisi esset verus DEUS, non afferret remedium; nisi esset verus homo, non praberet exemplum;* & Serm. 12. de Pass. *quia ergo primi hominis universa posteritas uno simul vulnere sauciata corruerat, nec ulla Sanctorum merita conditionem poterant illatae mortis evincere, venit è Cælo Medicus singularis.* Sic etiam loquitur Adrianus I. Papa in Epist. ad Episcopos Hispaniæ: *sicut peccatum non tolleretur, si ipse peccatum haberet, ita adoptionis gratiam non tribueret, si ipse propter hominem, quem assumpsit, necessarium e-*
guerit

Euert, ut gratiam adoptionis acciperet; Augustinus in Enchyrydio cap. 108. neque per ipsum liberaremur unum mediatorem Dei, & hominum Christum JESUM, nisi esset Deus; Cyrillus, Alexandrinus in Concilio Ephesino Tom. 6. cap. 1. Epist. 1. quomodo vulgaris, nobisque similis sanguis orbis pretium exaequare posset? & cap. 16. quo pacto unus pro omnibus mortuus, iustum pro omnibus pretium exsoluere potuit, si per passionem illam puri cuiuspiam hominis esse dicemus? Basilius in Psalm. 48. Frater non redimit, redimet homo: ubi ait, redimet homo, non homo nudus, sed homo Deus Christus JESUS; quia nullus alius condignum poterat afferre pretium; idemque docent plurimi alii Patres, quos afferunt Eximius Doctor, & Vasquez locis supracitatis: ergo &c.

277. Confirmatur, & præoccupatur Adversariorum responsiones: hæc Patrum testimonia non possunt intelligi de satisfactione exhibita à pura creatura donò gratiæ destituta, cum Patres expressè dicant, non posse aliquem condignè satisfacere pro lethali, quin sit DEUS: pura autem creatura, licet haberet intensam gratiam sanctificantem, non ideo esset Deus, nec intelligi possunt de sola satisfactione superabundanti, quam DEO homini concedunt, ita ut concedant creaturæ satisfactionem æqualem offensæ, licet non superabundantem; nam Patres expressè loquuntur de satisfactione condigna, ut constat ex Basilio citato, & loquuntur etiam expressè de satisfactione, qua nos indigebamus, ut ex adductis testimoniis planum sit: nos autem non indigebamus superabundanti, cum satis nobis fuisset æqualis satisfactio pro offensa lethali; neque intelligi possunt de æqualitate ex rigore justitiæ commutativæ: nam Patres contendunt, ex vi hujus satisfactionis contra Hæreticos, Christum esse Deum, si autem loquerentur de satisfactione ex rigore justitiæ commutativæ inefficiter contra illos arguerent, cum possent Hæretici se protegere sententia satis communi inter Theologos, & quidè vera negante, Christum satisfecisse ex rigore justitiæ commutativæ, licet superabundanter satisfecerit: ergo testimonia Patrum non possunt aliter intelligi, nisi quatenus nulla pura creatura potest condignè satisfacere Deo pro offensa lethali.

278. Probat 2. conclusio ratione Eximii Doctoris, satisque communi inter Theologos: satisfactio condigna illa est, quæ ita apud Prudentes est æqualis offensæ, ut nequeat rationabiliter offensus ad æqualitatem cum offensa exigere ulteriorem satisfactionem: sed pura creatura nequit reddere Deo hujusmodi satisfactionem pro peccato lethali; ergo &c. Probat 3. min. ut satisfactio talis sit, debet esse tam æstimabilis in ratione obsequii, quanta est offensa in ratione offensæ; sed pura creatura nequit reddere Deo talem satisfactionem pro peccato lethali: ergo &c. Probat 4. min. Obsequium, utpote ab illa creatura exhibitum DEO summæ

dignitatis, & excellentiæ, decrevit ex parte creaturæ ratione suæ utilitatis, & decrevit etiam ratione excellentiæ DEI in ratione obsequii ipsi Deo præstiti, quantum ex iisdem capitibus crescit offensa in ratione offensæ, ut constat à num. 272. sed obsequium, quod decrevit in ratione obsequii ex iisdem capitibus, ex quibus crescit offensa in ratione offensæ, nequit esse tanta in ratione offensæ, quanta est offensa in ratione offensæ: ergo &c.

Confirmatur. Offensa lethalis illata DEO à creatura nequit compensari per obsequia infinita exhibita ab infinitis puris creaturis, licet fingantur infinita Sanctæ; ergo &c. Probat 4. antec. Infinita obsequia exhibita à puris creaturis infinite Sanctis, tanquam nihil sunt in ratione obsequii respectu Dei, utpote exhibita à vilissimis personis relatè ad personam summæ dignitatis, & excellentiæ; & è contra offensæ, quia facta est à vilissimis personis relatè ad DEUM contra personam summæ excellentiæ, & dignitatis non sunt tanquam nihil, sed tanquam maximum respectu Dei in ratione offensæ; atqui, quod est maximum respectu Dei in ratione offensæ, nequit condignè compensari per id, quod est tanquam nihil respectu Dei in ratione obsequii: ergo &c.

Probat 5. Offensa gravis illata Deo à creatura, major est, quàm offensa illata creaturæ ab altera creatura, & è contra obsequium factum Deo à pura creatura quantavis Sanctitate pollente minus est, quàm si fieret à creatura alteri creaturæ: sed offensa major quacunque offensa facta creaturæ nequit condignè compensari per obsequium minus quocunque obsequio factò puræ creaturæ: ergo nulla pura creatura potest condignè satisfacere Deo pro offensa lethali. Pater consequentia; quia tantum distant duo inter se, quantum distant à tertio: atqui offensa, & obsequium factum Deo penes magis, & minus summè distant à tertio, nempe ab obsequio, & offensa facta puræ creaturæ: ergo penes magis, & minus summè distant inter se: ac proinde offensa contra DEUM nequit compensari per obsequium puræ creaturæ. Confirmatur ex Exim. Doctore disp. 4. sect. 9. Nulla, quantumvis infinita multiplicatio actuum purè naturalium potest in vi meritoria æquivalere uni actui supernaturali finito, ut ex Fide constat: ergo neque obsequia puræ creaturæ facta DEO possunt in vi satisfactoria condigna æquivalere demerito unius duntaxat offensæ lethalis contra Deum. Probat 6. consequentia; quia juxta Prudentum judicium inhonoratio Dei non minus excedit obsequium puræ creaturæ, quàm actus supernus excedat naturalem: ergo &c. Abstineo à probationibus, quas adducunt Lodoi, Gonnet, & Contenson fundatas in magnitudine offensæ simpliciter infinitæ; nam ut infra videbimus, non est infinita simpliciter, licet secundum quid.